DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

10. januar 2002 *

I sag C-480/99 P,

Gerry Plant m.fl. ved barrister B. Hewson for solicitor T. Graham og med valgt adresse i Luxembourg,

appellanter,

angående appel af kendelse afsagt den 29. september 1999 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Anden Afdeling) i de forenede sager T-148/98 og T-162/98, Evans m.fl. mod Kommissionen (Sml. II, s. 2837), hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af denne kendelse,

de andre parter i appelsagen:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Erhart og B. Doherty, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt i første instans,

og

* Processprog: engelsk.

South Wales Small Mines Association, Fochriw, Near Bargoed (Det Forenede Kongerige), ved T. Sharpe, QC, og barrister M. Brealey for solicitor S. Llewellyn Jones og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger i første instans,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, F. Macken, og dommerne C. Gulmann, J.-P. Puissochet (refererende dommer), R. Schintgen og J.N. Cunha Rodrigues,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 26. juni 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 20. december 1999 har Gerry Plant og seksten andre appellanter i henhold til artikel 49 i EKSF-statutten for Domstolen iværksat appel af den kendelse, som Retten i Første Instans afsagde den 29. september 1999 i de forenede sager T-148/98 og T-162/98, Evans m.fl. mod Kommissionen (Sml. II, s. 2837, herefter »den appellerede kendelse«), hvorved Retten afviste deres søgsmål med påstand om annullation af Kommissionens beslutning nr. 15656 af 30. juli 1998 om ikke at foretage sig yderligere i anledning af en af en sammenslutning af kulmineselskaber indgiven klage over prisdiskriminering (herefter »den omtvistede beslutning«).

Faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne ved Retten

2 Afsnittet »Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger« i den appellerede kendelse angiver bl.a. følgende:

»1 South Wales Small Mines Association (Sammenslutningen af små mineselskaber i det sydlige Wales, herefter 'SWSMA') er en engelsk sammenslutning, der ikke er registreret, som er blevet dannet for at repræsentere interesserne hos de mindre erhvervsdrivende, der driver kulminer i det sydlige Wales.

2 Nogle af disse erhvervsdrivende indgav under det fælles navn SWSMA en klage til Kommissionen, der var dateret den 5. juni 1990, og hvori de kritiserede anvendelsen af diskriminerende forretningsvilkår, der stred mod EKSF-traktatens bestemmelser.

3 Kommissionen meddelte ved beslutning nr. 15656 (herefter 'beslutningen'), der var indeholdt i en skrivelse af 30. juli 1998, at den havde besluttet ikke at foretage sig yderligere i anledning af klagen.

4 Skrivelsen af 30. juli 1998, der indeholdt beslutningen, blev meddelt SWSMA ved rekommanderet skrivelse med modtagelsesbevis af 5. august 1998.

5 Ved skrivelse af 18. august 1998, der blev bekræftet den 26. august 1998, anmodede flere mindre erhvervsdrivende Kommissionen om formelt at meddele dem beslutningen, hvilket Kommissionen afslog ved skrivelse af 24. august 1998.

6 Da sagsøgerne den 16. september 1998 var blevet bekendt med, at SWSMA ikke inden for de gældende frister havde anfægtet beslutningen, anlagde de ved stævning indgivet til Rettens Justitskontor den 21. september 1998 sag til anfægtelse af beslutningen i henhold til EKSF-traktatens artikel 33, stk. 2, og artikel 35 (sag T-148/98). Sagsøgerne har i punkt 2 i stævningen givet følgende oplysning: 'En kopi af beslutningen er vedlagt som bilag 1 til denne stævning.'

7 Ved stævning indgivet til Rettens Justitskontor den 6. oktober 1998 har SWSMA anlagt sag med påstand om annullation af beslutningen i henhold til EKSF-traktatens artikel 33, stk. 2 (sag T-162/98).

8 Ved dokumenter indgivet henholdsvis den 23. november (sag T-162/98) og den 14. december 1998 (sag T-148/98) har Kommissionen i medfør af artikel 114, stk. 1, i Rettens procesreglement fremsat en formalitetsindsigelse i de to sager.«

3 Idet den formalitetsindsigelse, der blev fremsat over for sagsøgerne i sag T-148/98, der fremstillede sig som tidligere medlemmer af SWSMA, navnlig blev begrundet med en påstået manglende overholdelse af den i traktatens artikel 33, stk. 3, fastsatte søgsmålsfrist på en måned, stillede Retten skriftligt ved Justitskontorets skrivelse af 28. april 1999 de nævnte sagsøgere spørgsmål vedrørende de omstændigheder, under hvilke de havde fået kendskab til den omtvistede beslutning. Sagsøgerne svarede ved skrivelse, der blev registreret på Rettens Justitskontor den 1. juni 1999.

4 De forhold, der angives nedenfor, følger af den samlede fastlæggelse af de faktiske omstændigheder, Retten har foretaget på grundlag af sagsakterne i de to sager.

5 Den omtvistede beslutning blev meddelt SWSMA på den eneste adresse, den havde givet Kommissionen oplysning om. Skrivelsen, der indeholdt beslutningen, blev overgivet til Bernard John Llewellyn, der var sekretær for SWSMA på datoen for klagens indgivelse. Han bekræftede i en beediget erklæring, at han intet foretog sig efter modtagelsen af den omtvistede beslutning og navnlig, at han ikke sendte den til SWSMA's advokat, Sarah Llewellyn Jones fra advokatfirmaet T. Llewellyn Jones, idet han baserede sig på den omstændighed, at den nævnte beslutning bar angivelsen »cc: T. Llewellyn«. Bernard John Llewellyn antog, at idet SWSMA's advokat havde modtaget kopi af den omtvistede beslutning, ville denne herefter iværksætte de fornødne skridt. Men ifølge SWSMA modtog dets advokat faktisk ikke en kopi af den nævnte beslutning fra Kommissionen, og sammenslutningen blev først bekendt med beslutningen den 8. september 1998.

6 Mostyn Jones, der er en af sagsøgerne i sag T-148/98, oplyste, at en tredjemand havde givet ham en kopi af den omtvistede beslutning den 10. august 1998. Som svar på Rettens spørgsmål, der blev stillet ved Justitskontorets skrivelse af 28. april 1999, præciserede han, at han ikke længere kunne huske de nøjagtige

omstændigheder i forbindelse med overgivelsen af den nævnte kopi eller tredjemandens identitet, men han antog, at der var tale om en af de personer, som Sarah Llewellyn Jones repræsenterede.

7 Ved skrivelse af 25. juni 1999 anmodede Rettens justitssekretær parterne i sagerne T-148/98 og T-162/98 om at fremkomme med bemærkninger til en eventuel forening af de to sager med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt domsafsigelsen. Ved de samme skrivelser blev parterne anmodet om at oplyse, om de, i tilfælde af en forening, ville anmode om fortrolig behandling af visse afsnit i deres processkrifter eller andre dokumenter fremlagt for Retten.

8 Det var kun Kommissionen, der ved skrivelser registreret på Justitskontoret den 3. juli 1999 svarede inden for den fastsatte frist. Den anførte, at den ikke havde bemærkninger til en eventuel forening af sagerne med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt domsafsigelsen, og at den ikke anmodede om fortrolig behandling.

9 Power Gen UK plc, National Power plc og British Coal Corporation har fremsat begæring om at måtte intervenere i de to sager til støtte for Kommissionens påstande.

10 Ved skrivelse indgivet den 25. juni 1999 er der på vegne af nogle af sagsøgerne i sag T-148/98 indgivet ansøgning om fri proces til Retten i henhold til procesreglementets artikel 94.

Den appellerede kendelse

11 Ved den appellerede kendelse har Retten:

— forenet sagerne T-148/98 og T-162/98 i medfør artikel 50 i dens procesreglement

— truffet afgørelse vedrørende de af Kommissionen fremsatte formalitetsindsigelser uden at indlede behandlingen af sagens realitet og uden mundtlige forhandling i overensstemmelse med procesreglementets artikel 114

— afvist de to sager.

Retten fastslog endvidere, at det var ufornødent at tage stilling til ansøgningen om fri proces og begæringerne om intervention.

12 Med henblik på at fastslå at de to sager, der var anlagt for Retten, skulle afvises, bemærkede Retten følgende:

»29 Det bemærkes indledningsvis, at efter fast retspraksis er søgsmålsfristen i annullationssøgsmål præceptiv og ikke undergivet parternes eller retsinstansernes rådighed, da dens formål er at tilvejebringe klarhed og retssikkerhed

og undgå enhver forskelsbehandling og vilkårlighed i retsplejen (Rettens dom af 18.9.1997, forenede sager T-121/96 og T-151/96, Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 1355, præmis 38).

Sag T-162/98

30 Det er ubestridt, at beslutningen forskriftsmæssigt blev forkyndt for sagsøgeren, og at denne først anlagde sag efter søgsmålsfristens udløb.

31 Sagsøgeren har påberåbt sig en undskyldelig fejltagelse, der imidlertid kun kan begrunde en forlængelse af en ufravigelig søgsmålsfrist, såfremt der er tale om usædvanlige omstændigheder, og navnlig tilfælde, hvor den pågældende institution har udvist en adfærd, der enten i sig selv eller i afgørende omfang må antages at kunne fremkalde en vildfarelse hos en borger (Domstolens dom af 15.12.1994, sag C-195/91 P, Bayer mod Kommissionen, Sml. I, s. 5619, præmis 26).

32 Det fremgår imidlertid klart af bestemmelserne i EKSF-traktatens artikel 33, stk. 3, og artikel 15, stk. 2, at søgsmålsfristen i annullationssøgsmål begynder at løbe ved meddelelsen af den beslutning af individuel art, der anfægtes, til den virksomhed eller virksomhedssammenslutning, som beslutningen er rettet til.

33 Beslutningen blev forskriftsmæssigt meddelt sagsøgeren, og det påhvilede derfor denne at tage kontakt med sine advokater for sammen med dem at tage stilling til, hvilke skridt der måtte tages i anledning af beslutningen, og således eventuelt at benytte sig af adgangen til at anlægge sag under iagttagelse af den søgsmålsfrist, der gjaldt for sagsøgeren.

34 Selv om sagsøgerens advokater som anført af sagsøgeren ikke fra Kommissionen modtog en kopi af beslutningen, burde risikoen herfor eller for en bortkomst af forsendelser sendt som almindelig post have foranlediget sagsøgeren til straks at give dem de instrukser, hvormed sagsøgerens interesser bedst kunne varetages.

35 Sagsøgeren har derfor ved alene at henholde sig til sine advokaters initiativer ikke udvist den adfærd, der kan forventes af en normalt påpasselig borger.

36 På baggrund heraf kan angivelsen 'cc: T. Llewellyn Jones' på beslutningen ikke udgøre en usædvanlig omstændighed, der kan bevirke, at den vildfarelse, som sagsøgeren befandt sig i, bliver undskyldelig.

37 Sagsøgerens argumentation skal derfor forkastes og sag T-162/98 afvises.

Sag T-148/98

[...]

40 Såfremt søgsmålsfristen som hævdet af sagsøgerne skal beregnes fra den 10. august 1998, på hvilken dato en af sagsøgerne fra en tredjemand modtog en kopi af beslutningen, ville den omhandlede søgsmålsfrist på en måned ifølge EKSF-traktatens artikel 33, stk. 3, efter forlængelse med ti dage under hensyn til afstanden, være udløbet den 20. september 1998. Da denne dato faldt på en søndag, ville fristen i medfør af procesreglementets artikel 101,

stk. 2, første afsnit, først være udløbet ved midnat mandag den 21. september 1998. Når stævningen blev indgivet på sidstnævnte dato, ville sagen således være anlagt på den foreskrevne frists sidste dag.

41 En part kan imidlertid til støtte for sine påstande kun påberåbe sig forhold, der har en så konkret og udførlig karakter, at Retten i al fald kan anse dem for troværdige, og modparten hensigtsmæssigt bestride dem og eventuelt modbevise dem. Med dette krav til argumentationen, der vedrører faktiske oplysninger, som alene er tilgængelige for sagsøgerne, skal det undgås, at Retten træffer afgørelse vedrørende rent teoretiske forhold eller forhold, der er konstrueret alene af hensyn til den konkrete sag.

42 Retten har anmodet sagsøgerne om for det første at angive, hvem den tredjemand, fra hvilken én af dem modtog en kopi af beslutningen, er, og for det andet at oplyse, hvem sagsøgeren er, og for det tredje præcist at beskrive omstændighederne i forbindelse med denne modtagelse samt den måde, som de øvrige sagsøgere blev bekendt med beslutningen på.

43 Sagsøgerne har givet følgende besvarelse af disse spørgsmål:

1. 'The Applicant Mr Mostyn Jones he (sic) cannot recall who the third party was, he thinks he obtained it from one of the persons who Sarah Llewellyn Jones represents.'

('Sagsøgeren Mostyn Jones kan ikke huske, hvem tredjemanden var, men mener, at han fik den fra en af de personer, der repræsenteres af Sarah Llewellyn Jones.')

2. 'Mostyn Jones'.

3. 'The Applicant Mr Jones cannot recall the exact circumstances. The Other Applicants became aware of it by Mr Jones informing some of them of the decision and the Applicants communicating directly with one another.'

('Sagsøgeren Jones kan ikke huske de nøjagtige omstændigheder. De øvrige sagsøgere fik oplysningen fra Jones, der fortalte nogle af dem om beslutningen, mens disse på deres side videregav oplysning herom direkte til andre sagsøgere.')

44 Kommissionen meddelte beslutningen alene til SWSMA, og denne blev end ikke tilstillet sammenslutningens advokater, der først blev bekendt med den den 8. september 1998, og det er derfor usandsynligt, at en af sagsøgerne den 10. august 1998 modtog en kopi af beslutningen fra en uidentificeret tredjemand.

45 Besvarelsen af Rettens spørgsmål har desuden uddybet denne utroværdighed. Det fremgår faktisk af deres knappe og undvigende formulering, at Mostyn Jones præcist husker, at han modtog en kopi af beslutningen på en bestemt dag, der angives at være den dag, på hvilken søgsmålsfristen skal begynde at løbe, men alligevel har glemt, hvem den person, han modtog beslutningen fra, var, ligesom han også har glemt omstændighederne i forbindelse med denne modtagelse.

46 Mostyn Jones har kun uddybet disse oplysninger med en oplysning om, at han mener at have modtaget dokumentet fra en af de personer, der repræsenteres af Sarah Llewellyn Jones, der er advokat for SWSMA. Dette stemmer imidlertid ikke overens med Bernhard John Llewellyn's udtalelser, hvoraf det fremgår, at han intet yderligere foretog sig efter modtagelsen af

den skrivelse, der indeholdt beslutningen, og lader sig desuden ikke forene med oplysningen om, at SWSMA's advokater først blev bekendt med beslutningen den 8. september 1998.

47 Af det anførte følger, at sagsøgerne ikke tilstrækkelig udførligt og overbevisende har kunnet angive den begyndelsesdato for søgsmålsfristen, der ville have gjort det muligt at anse deres søgsmål for rettidigt anlagt.

48 Heraf følger nødvendigvis, at sag T-148/98 bør anses for at være anlagt for sent.

49 Denne sag skal derfor afvises, idet det er ufornødent at behandle Kommissionens andre formalitetsindsigelser og at tage stilling til [ansøgningen] om fri proces og begæringerne om intervention.«

Appellen

Påstandene i appellen

13 Appellanterne har nedlagt følgende påstande:

— Den appellerede kendelse ophæves, for så vidt den angår sag T-148/98.

— Det fastslås, at annullationssøgsmålet kan antages til realitetsbehandling, og Retten tager stilling til realiteten.

— Subsidiært hjemvises spørgsmålet om sagens antagelse til realitetsbehandling til Retten, der sættes af andre dommere, og appellanterne skal først have lejlighed til at gøre sig bekendt med og udtale sig om samtlige de af SWSMA fremlagte beviser og afgivne indlæg.

— Kommissionen tilpligtes at betale appelsagens omkostninger og omkostningerne i første instans.

14 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Appellen afvises.

— Subsidiært forkastes.

— Appellanterne tilpligtes at betale sagens omkostninger.

15 SWSMA har ikke indgivet svarskrift.

Appellanternes anbringender

16 Til støtte for deres appel har appellanterne påberåbt sig tre anbringender, der henholdsvis går ud på, at Retten har foretaget en urigtig retsanvendelse, tilsidesat retten til kontradiktion og gengivet det bevismateriale, den har fået forelagt, urigtigt.

17 Navnlig for så vidt angår det andet af de anbringender, appellanterne har påberåbt sig, har de sidstnævnte gjort gældende, at Retten for at finde, at deres sager var anlagt for sent, tillagde det, som den fandt var en modstrid mellem det af appellanterne fremlagte bevismateriale og de beviser, SWSMA fremkom med, en stor betydning. Retten baserede sig således i vid udstrækning på Bernard John Llewellyn's beedigede erklæringer og erklæringer fra advokatfirmaet T. Llewellyn Jones, ifølge hvilke sidstnævnte først fik kendskab til den omtvistede beslutning den 8. september 1999, da den fastslog, at appellanternes udsagn om, at de havde fået kendskab til denne den 10. august, var usandsynlig. Appellanterne havde ikke haft nogen mulighed for at undersøge eller kommentere det materiale, der blev fremlagt af SWSMA i forbindelse med sag T-162/98. Appellanterne fik ikke nogen lejlighed hertil, efter at denne sag blev forenet med deres egen sag, og inden den appellerede kendelse blev afsagt. De har gjort gældende, at parterne skal have mulighed for at få kendskab til samtlige fremlagte beviser eller afgivne indlæg samt til at udtale sig herom, og at der er tale om et elementært billighedsprincip i domstolsprøvelsen og en regel, der udgør en uadskillelig del af retten til en kontradiktorisk procedure. De har i denne forbindelse henvist til Menneskerettighedsdomstolens dom af 20. februar 1996, Vermeulen mod Belgien (*Receuil des arrêts et décisions* 1996-I, s. 224) og Domstolens dom af 22. marts 1961, forenede sager 42/59 og 49/59, Snupat mod Den Høje Myndighed (Sml. 1954-1964, s. 247, org.ref.: Rec. s. 99, på s. 156). Appellanterne har oplyst, at de, hvis der var blevet givet dem lejlighed hertil, kunne have påvist, på hvilken dato de havde givet deres retlige repræsentanter instruks om at anlægge sag, og de har i denne forbindelse fremlagt en kopi af en telefax af den omtvistede beslutning som bilag til deres appel, der navnlig bærer datoen den 11. august 1998 som modtagelsesdato for telefaxen.

Formaliteten

Kommissionens argumenter

18 Kommissionen har i sit svar på meddelelsen om appel først anført, at appellen skal afvises i det hele. Retten afviste sagen som for sent anlagt på grundlag af en simpel bedømmelse af de faktiske omstændigheder. Efter at have stillet spørgsmål direkte til sagsøgerne afviste Retten således udsagnet om, at en af sagsøgerne havde været i besiddelse af den omtvistede beslutning den 10. august 1998, som de hævdede. Denne bedømmelse udgør ikke, med forbehold af en urigtig gengivelse af dette materiale, et retsspørgsmål, der som sådan kan underlægges Domstolens kontrol. Kommissionen har erindret om, at appel i henhold til EKSF-traktatens artikel 32d, stk. 1, og artikel 51 i EKSF-statutten for Domstolen er begrænset til retsspørgsmål. Kommissionen har i denne forbindelse henvist til dom af 2. marts 1994, Hilti mod Kommissionen (sag C-53/92 P, Sml. I, s. 667, præmis 10 og 42), og af 9. januar 1997, Kommissionen mod Socurte m.fl. (sag C-143/95 P, Sml. I, s. 1, præmis 36), samt kendelse af 6. oktober 1997, AIUFFAS og AKT mod Kommissionen (sag C-55/97 P, Sml. I, s. 5383, præmis 25). Navnlig skal det anbringende, hvorefter retten til kontradiktion ikke blev overholdt, afvises, i det omfang Retten støttede sig på faktiske forhold fremført af SWSMA, som sagsøgerne ikke kunne fremkomme med bemærkninger til, idet det udgør en påstand om en fornyet undersøgelse af de faktiske omstændigheder. Hertil kommer, at mens en appel kun kan omhandle bl.a. de rettergangsfejl, der skader appellantens interesser, godtgør appellen ikke, på hvilken måde appellantens interesser skulle være blevet skadet af en eller anden rettergangsfejl.

Domstolens bemærkninger

19 Det bemærkes, at ifølge artikel 51 i EKSF-statutten for Domstolen kan appel bl.a. støttes på anbringender, der går ud på, at Retten har begået rettergangsfejl, som skader appellantens interesser.

20 Anbringendet, der går ud på, at der er sket tilsidesættelse af retten til kontradiktion, kan derfor antages til realitetsbehandling. Spørgsmålet om, hvorvidt Retten med støtte i faktiske forhold, der ikke er kommenteret af appellanterne, kan afvise deres sag, er i modsætning til det, som Kommissionen har gjort gældende, et retsspørgsmål. Hertil kommer, at undersøgelsen af spørgsmålet om, i hvilket omfang den i den appellerede kendelse indeholdte afvisning af sagen faktisk er støttet på sådanne forhold, henhører under Domstolens kontrol inden for rammerne af en appel. Der er således tale om en undersøgelse af den for Retten fulgte procedure og ikke om en fornyet undersøgelse af de faktiske omstændigheder, der vedrører sagens realitet. Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt det er godtgjort, at en rettergangsfejl har skadet appellanternes interesser, skal det vurderes i forbindelse med undersøgelsen af appellens realitet og ikke dens formalitet.

Realiteten

Kommissionens argumenter

21 Kommissionen har, som svar på de i denne doms præmis 17 nævnte argumenter, der har til formål at godtgøre en tilsidesættelse af retten til kontradiktion, gjort gældende, at appellanterne havde enhver interesse i at godtgøre, at de først modtog kopi af den omtvistede beslutning den 10. august 1998, men at de på Rettens spørgsmål vedrørende dette punkt kun fremkom med et kort og afvigende svar, i hvilken forbindelse Kommissionen henviser til den appellerede kendelses præmis 45. Kommissionen har i det væsentlige gjort gældende, at det forhold, at appellanterne ikke har kunnet godtgøre, at de fik kendskab til den omtvistede beslutning den 10. august 1998, skal tilregnes dem, og at de fortsat ikke under appelsagen har fremført de afgørende forhold, som de kritiserer Retten for ikke at have givet dem lejlighed til at fremkomme med. Med hensyn til telefaxen med modtagelsesdatoen den 11. august 1998, der er fremlagt som bilag til appelskriftet, har Kommissionen vurderet, at der ikke er tale om et dokument med beviskraft. Selv om denne telefax måtte blive betragtet som bevis for det faktum, at appellanterne var i besiddelse af dokumentet den 11. august 1998, og hvis de sidstnævnte på en overbevisende måde kunne forklare, hvorfor de ikke fremlagde det for Retten i Første Instans, vil det ikke godtgøre, at de først fik kendskab til den omtvistede beslutning den 10. august.

22 Kommissionen har til støtte for, at appellanternes interesser ikke er blevet skadet, gjort gældende, at Domstolen i en konkurrencesag har fastslået, at den omstændighed, at Kommissionen i en beslutning over for virksomheder havde støttet sig på forhold, der ikke havde været tilgængelige for appellanterne, ikke berørte gyldigheden af beslutningen i sin helhed, idet disse forhold vedrørte omstændigheder, der var underordnede, i forhold til de i beslutningen fastslåede tilsidesættelser. Kommissionen har tilføjet, at Domstolen imidlertid har præciseret, at den i en sådan situation selv bør undlade at tage hensyn til de nævnte forhold ved afgørelsen af, om den omtvistede beslutning har hjemmel (dom af 7.6.1983, forenede sager 100/80-103/80, Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1825, præmis 30).

23 Kommissionen har i denne forbindelse vurderet, at den appellerede kendelse meget klart fastslår, at Retten ville være kommet frem til det samme resultat for så vidt angår sagens formalitet, selv om appellanterne havde haft mulighed for at fremkomme med bemærkninger til de bevismidler, der indgik i sagen, bl.a. Bernard John Llewellyn's erklæring. Det fremgår af den appellerede kendelses præmis 45, at Retten alene på grundlag af appellanternes erklæringer kom frem til den konklusion, at den dato for kendskab til den omtvistede beslutning, som appellanterne har påberåbt sig, ikke er troværdig. De forhold, der kan udledes af de af SWSMA fremlagte dokumenter, ville kun have haft en bekræftende karakter, men ville på ingen måde have været afgørende eller væsentlige.

Domstolens bemærkninger

24 Man ville, således som appellanterne med rette har bemærket, og som Domstolen understregede i sin dom i sagen Snupat mod Den Høje Myndighed, krænke en elementær retsgrundsætning, hvis en retsafgørelse baseredes på faktiske omstændigheder eller dokumenter, som parterne eller en af disse ikke har kunnet skaffe sig kendskab til, og som de således ikke har kunnet tage stilling til.

25 Derfor skal det undersøges, om Retten, som appellanterne har gjort gældende, har baseret sin beslutning på faktiske omstændigheder eller dokumenter, som appellanterne ikke havde kunnet skaffe sig kendskab til.

26 Appellanterne har i denne forbindelse henvist til Bernard John Llewellyn's erklæringer, der er nævnt i den appellerede kendelses præmis 46, ifølge hvilke han ikke foretog sig noget ved modtagelsen af den omtvistede beslutning. De har også henvist til den holdning, SWSMA gav udtryk for i den appellerede kendelses præmis 44 og 46, ifølge hvilken sidstnævntes bestyrelse først fik kendskab til denne beslutning den 8. september 1998.

27 Det må således fastslås, at Retten faktisk baserede sig på disse forhold, da den kom frem til, at appellanterne ikke havde godtgjort, at de havde modtaget kopi af Kommissionens beslutning den 10. august 1998, og da den fastslog, at deres sag var anlagt for sent.

28 Retten bemærkede således i den appellerede kendelses præmis 44, at den omtvistede beslutning end ikke var blevet meddelt til SWSMA's solicitors, der først fik kendskab hertil den 8. september 1998, da den fastslog, at påstanden om, at en af appellanterne den 10. august 1998 havde modtaget en kopi af den nævnte beslutning fra en ikke angiven tredjemand, var usandsynlig. Retten forkastede i den appellerede kendelses præmis 46 bevisværdien af Mostyn Jones' erklæringer, ifølge hvilke han skulle have modtaget kopi af dokumentet fra en af de personer, som Sarah Llewellyn Jones repræsenterede, idet Retten fandt, at denne antagelse dels var i strid med Bernard John Llewellyn's erklæringer, der bekræftede, at han ikke havde foretaget sig noget ved modtagelsen af den omtvistede beslutning, dels med den omstændighed, at beslutningen først kom til SWSMA's solicitors' kendskab den 8. september 1998.

29 Det er ubestridt, at appellanterne ikke inden for rammerne af retsforhandlingerne for Retten fik meddelelse om Bernard John Llewellyn's erklæringer eller

SWSMA's holdning, hvorefter sammenslutningens solicitors først fik kendskab til den omtvistede beslutning den 8. september 1998.

30 De eneste dokumenter, der blev meddelt appellanterne inden for rammerne af disse retsforhandlinger, var dels Kommissionens indlæg, hvori der fremsattes en formalitetsindsigelse og hvori Retten anmodedes om i overensstemmelse med artikel 114, stk. 1, i Rettens procesreglement at træffe afgørelse uden af indlede en behandling af sagens realitet, dels de af Retten stillede spørgsmål, der er nævnt i denne doms præmis 3.

31 Ingen af disse dokumenter, der er udvekslet inden for rammerne af sag T-148/98, tager hensyn til Bernard John Llewellyn's erklæringer eller SWSMA's holdning vedrørende datoen, på hvilken sammenslutningens solicitors fik kendskab til den omtvistede beslutning.

32 Endvidere følger det ikke af de af appellanterne, som svar på den af Kommissionen fremsatte formalitetsindsigelse, indgivne skriftlige indlæg, at appellanterne havde fået kendskab til de i den foregående præmis nævnte forhold på anden måde.

33 Llewellyn's erklæringer og forholdene vedrørende SWSMA's holdning findes således i akterne i sag T-162/98. Disse blev imidlertid ikke meddelt appellanterne i sag T-148/98, hvorfor de så meget desto mere ikke kunne være blevet tilbagevist af sidstnævnte under den skriftlige eller mundtlige forhandling, eftersom de to sager først blev forenet i forbindelse med og med henblik på den appellerede kendelse, der under anvendelse af artikel 111 i Rettens procesreglement blev afsagt uden mundtlig forhandling.

34 Derfor begik Retten, idet den under afvisning af appellanternes søgsmål i sag T-148/98 baserede sig på de forhold, der er nævnt i denne doms præmis 29, en rettergangsfejl, der skader appellanternes interesser, som omhandlet i artikel 51 i EKSF-statutten for Domstolen.

Rettens afgørelse vedrørende formaliteten

35 Sagen er moden til, at der træffes afgørelse, for så vidt angår den af Kommissionen fremsatte formalitetsindsigelse. Parterne har bl.a. i forbindelse med retsforhandlingerne i sag T-148/98 og i forbindelse med nærværende retsforhandling kunnet tage stilling til de forhold, Kommissionen fremførte i de to sager til støtte for den fremsatte formalitetsindsigelse. I nærværende sag finder Domstolen, at der straks skal ske en fornyet undersøgelse af formaliteten i den af appellanterne for Retten anlagte sag.

Parternes argumenter

36 Kommissionen har i sin formalitetsindsigelse, der er rejst i sag T-148/98, gjort gældende, at appellanterne ikke er berørt af den omtvistede beslutning, hvorfor de ikke opfylder betingelserne for at anlægge sag i henhold til traktatens artikel 33. Kommissionen har gjort gældende, at kun SWSMA, der udfærdigede klagen, er berørt, hvorfor appellanterne i givet fald kun kan være berørt af en beslutning, der træffes som svar på en klage, de selv har indgivet. Det forhold, at appellanterne eventuelt måtte være berørt af den i SWSMA's klage påtalte adfærd, betyder ikke, at de er berørt af beslutningen om ikke at tage den til følge, idet de selv kunne have indgivet en klage. Endvidere har Domstolen i dom af

17. november 1998, Kruidvat mod Kommissionen (sag C-70/97 P, Sml. I, s. 7183), fastslået, at det forhold, at en sammenslutning er umiddelbart og individuelt berørt af en beslutning, ikke betyder, at dens medlemmer også er det.

37 Endvidere har Kommissionen anmodet Domstolen om at undersøge, om samtlige appellanter er virksomheder som omhandlet i EKSF-traktatens artikel 80. Hvis ikke dette er tilfældet, vil deres sag under alle omstændigheder skulle afvises. Kommissionen har i denne forbindelse bemærket, at appellanterne ikke har fremlagt bevis for, at de fortsat udøver virksomhed med kulproduktion, og den har gjort gældende, at en appellant for at være en virksomhed som omhandlet i den nævnte bestemmelse skal udøve denne virksomhed på det tidspunkt, hvor den anlagde sag.

38 Endvidere har Kommissionen gjort gældende, at sagen er for sent anlagt i henhold til bestemmelserne i traktatens artikel 33, idet en sådan sag skal være anlagt inden for en frist på en måned at regne fra meddelelsen af den anfægtede retsakt. Kommissionen har under henvisning til, at stævningen blev indgivet efter udløbet af søgsmålsfristen beregnet fra den omtvistede beslutnings meddelelse til SWSMA, gjort gældende, at hvis begyndelsestidspunktet for søgsmålsfristen for hvert medlem af en sammenslutning først begyndte at løbe fra det tidspunkt, hvor det er godtgjort, at dette medlem personligt har fået kendskab til en beslutning vedrørende denne sammenslutning, vil søgsmålsfristen meget let kunne omgås, hvilket vil medføre en uacceptabel retsusikkerhed.

39 Appellanterne har med hensyn til deres søgsmålsinteresse gjort gældende, at de oprindeligt var medlemmer af SWSMA, som er en sammenslutning uden retsevne, der blot blev benyttet som kollektivt navn for små kulproducenter for at lette visse fælles initiativer og for navnlig at indgive og følge op på den til Kommissionen i 1990 indgivne klage. De har imidlertid altid haft en umiddelbar personlig interesse i udfaldet af den således indgivne klage. De har gjort gældende, at den i klagen påtalte praksis vedrørte hver af dem umiddelbart. Det forhold, at SWSMA standsede sin virksomhed og de forlod denne sammenslutning, var kun med til at forstærke deres interesse i at handle i forhold til en

beslutning, der berørte dem umiddelbart. Appellanterne har præciseret, at de ved flere lejligheder gennem deres repræsentant forsøgte at deltage i forløbet omkring klagesagen, men at Kommissionen afslog at betragte dem som forhandlingspartnere. De har ligeledes tilføjet, at søgsmålsadgangen i henhold til EKSF-traktatens artikel 33 er videre end den, der består i henhold til EF-traktatens artikel 173, stk. 4 (efter ændring nu artikel 230, stk. 4, EF), idet det gælder, at mens sidstnævnte bestemmelse kræver, at appellanterne skal være umiddelbart og individuelt berørt af de beslutninger, der er adresseret til en anden person, som de påstår annulleret, kræver den nævnte artikel 33 alene, at de individuelle beslutninger, som de påstår annulleret, berører dem.

40 Appellanterne har, for så vidt angår deres stilling som virksomhed som omhandlet i EKSF-traktatens artikel 80, erkendt, at de ikke længere driver kulminer, men de har præciseret, at de alle drev miner i løbet af perioden for de faktiske omstændigheder, der er påtalt i klagen (1984-1990). Deres virksomhed ophørte netop som følge af disse omstændigheder. Appellanterne har gjort gældende, at man for at vurdere, om der i et tilfælde som det foreliggende er tale om en virksomhed som omhandlet i nævnte bestemmelse, skal henvise til tidspunktet for de faktiske omstændigheder, der er genstand for klagen, og ikke til datoen for anlæggelsen af sag til prøvelse af en beslutning, der tager stilling til klagen. Hvis den sidstnævnte dato blev valgt, ville de ofre for konkurrencestridige handlinger inden for kul- og stålområdet, der måtte ophøre med deres virksomhed som følge af disse handlinger, aldrig kunne gøre deres rettigheder gældende for Fællesskabets retsinstanser.

41 Appellanterne har for så vidt angår overholdelsen af søgsmålsfristen hævdet, at de, da de fik kendskab til den omtvistede beslutning, hurtigt anmodede Kommissionen om meddelelse heraf, men at sidstnævnte gav dem afslag. De har under alle omstændigheder overholdt søgsmålsfristen beregnet fra den dato, hvor en af dem fik kendskab til nævnte beslutning, nemlig den 10. august 1998. Appellanterne har tilføjet, at Kommissionen kan undgå retsusikkerhed og risiko for sagsanlæg lang tid efter vedtagelsen af beslutninger ved at offentliggøre disse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Domstolens bemærkninger

42 Hvad for det første angår spørgsmålet om, hvorvidt appellanterne er berørt af den omtvistede beslutning, som traktatens artikel 33, stk. 2, kræver for, at de er berettigede til at anlægge et annullationssøgsmål til prøvelse af den nævnte beslutning, er det tilstrækkeligt at bemærke, at den ved denne beslutning afviste klage påtalte en praksis, der umiddelbart berørte appellanternes situation, og at den bl.a. var blevet indgivet i deres navn. Det følger heraf, at appellanterne er berørt af den omtvistede beslutning.

43 Den af Kommissionen i denne forbindelse nævnte retspraksis, hvorefter det forhold, at en sammenslutning er umiddelbart og individuelt berørt af en beslutning, ikke betyder, at dens medlemmer også er det, er ikke relevant. Inden for rammerne af EKSF-traktatens artikel 33, stk. 2, kræves det således ikke, at appellanterne er individuelt berørt, men kun, at de er berørt af den beslutning, de anfægter.

44 Hvad herefter angår appellanternes stilling som virksomhed i traktatens artikel 80's forstand er det ubestridt, at appellanterne havde denne stilling på tidspunktet for de handlinger, der påtaltes i den klage, der blev afvist ved den omtvistede beslutning. Det forhold, at de efterfølgende har mistet denne stilling, kan ikke fratage dem deres interesse i at få fastslået en tilsidesættelse af de konkurrenceregler, hvis virkninger berørte dem, da de havde denne stilling, og i forhold til hvilken de var berettiget til at indgive en klage.

45 Endelig for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt sagen blev anlagt inden for den fastsatte frist, bemærkes, at den omtvistede beslutning blev behørigt meddelt SWSMA den 5. august 1998. I det tilfælde, hvor en klage indgives af en

sammenslutning, der handler på vegne af sine medlemmer, gælder meddelelsen til sammenslutningen om afslag på klagen som meddelelse til samtlige dens medlemmer, hvis ikke kravet om, at en sag til prøvelse af en beslutning, Kommissionen vedtager inden for rammerne af EKSF-traktaten, skal anlægges inden for en frist på en måned, der i det konkrete tilfælde regnes fra meddelelsen eller offentliggørelsen af den nævnte beslutning, skal gøres uvirksomt. I modsat fald vil der, som Kommissionen med rette har bemærket, være den største usikkerhed om, hvorvidt beslutningen er endelig, og datoen for, hvornår den vil blive endelig, vil i sidste ende afhænge af den påpasselighed, sammenslutningen udviser med hensyn til udsendelse af beslutningen til dens medlemmer.

46 Det vil i øvrigt være uforholdsmæssigt og i strid med princippet om god forvaltning at kræve af Kommissionen, at den enten meddeler beslutningen individuelt til samtlige medlemmer af en sammenslutning, der har anmodet om en beslutning, eller offentliggør enhver beslutning adresseret til en sammenslutning.

47 Det forhold, at en sådan sammenslutning blot udgør et »kollektivt navn«, kan ikke ændre denne vurdering. Ved at benytte et kollektivt navn af praktiske grunde, der også kan være til deres fordel, skal de klagere, der grupperer sig, acceptere, at dette kollektive navn gælder både for deres korrespondance adresseret til Kommissionen og for den korrespondance, Kommissionen adresserer til sammenslutningen.

48 I denne sag skal der dog tages hensyn til tilfældets særlige karakter. Det fremgår af sagsakterne fra første instans, at appellanterne officielt underrettede Kommissionen om, at de ikke længere var repræsenteret af SWSMA; de oplyste også, at de ikke desto mindre bevarede en interesse i resultatet af behandlingen af den klage, der bl.a. var indgivet i deres navn; de oplyste, at de ville deltage i klageforløbet og udnævnte en ny fælles fuldmægtig, solicitor Graham. Under disse omstændigheder kan der ikke i forhold til appellanterne støttes ret på den over for SWSMA foretagne meddelelse.

49 For det andet afviste Kommissionen at give appellanterne meddelelse om den omtvistede beslutning og offentliggjorde den ikke. I et sådant tilfælde, og når det ikke er muligt med sikkerhed at fastlægge datoen for, hvornår appellanterne fik fuldt kendskab til indholdet af og begrundelsen for den retsakt, de anfægter, må det fastslås, at søgsmålsfristen begyndte at løbe senest den dag, hvor det kan godtgøres, at appellanterne allerede havde et sådant kendskab (jf. i denne retning kendelse af 5.3.1993, sag C-102/92, Ferriere Acciaierie Sarde mod Kommissionen, Sml. I, s. 801, præmis 18).

50 I det foreliggende tilfælde har appellanterne selv oplyst, at de fik kendskab til den omtvistede beslutning den 10. august 1998 eller kun fem dage efter dens meddelelse til SWSMA, og at de allerede den 18. august anmodede Kommissionen om formelt at give dem meddelelse om den nævnte beslutning, hvilket er udtryk for deres påpasselighed. Under disse omstændigheder forekommer appellanternes påstande og holdning ikke som udgangspunkt utroværdige. Kommissionen, der på sin side henholder sig til, at sagen er anlagt for sent, har ikke ført bevis for, at appellanterne fik kendskab til den omtvistede beslutning på en tidligere dato end den 10. august 1998.

51 Det skal derfor fastslås, at søgsmålsfristen for appellanterne begyndte at løbe den 10. august 1998, og at sagen under disse omstændigheder og under hensyntagen til afstandsfristen på ti dage, som de sidstnævnte, således som Retten anførte i den appellerede kendelses præmis 40, havde, ikke blev anlagt for sent.

52 Det følger heraf, at appellanterne opfylder de i traktatens artikel 33, stk. 2, opstillede betingelser for at anlægge sag til prøvelse af den omtvistede beslutning, og at deres sag ikke er anlagt for sent.

53 Den af Kommissionen fremsatte formalitetsindsigelse må derfor forkastes, hvorfor appellen skal imødekommes, for så vidt den appellerede kendelse afviste søgsmålet i sag T-148/98.

54 Den appellerede kendelse er dog endelig i relation til søgsmålet i sag T-162/98. Under disse omstændigheder bør den appellerede kendelse også ophæves, for så vidt som den forenede de to sager T-148/98 og T-162/98.

55 Kendelsen bør også ophæves, for så vidt som den angiver, at der ikke er anledning til at tage stilling til den ansøgning om fri proces, der blev fremsat i sag T-148/98, eller til de af Power Gen UK plc, National Power plc og British Coal Corporation i samme sag fremsatte interventionsbegæringer.

56 Artikel 54 i EF-statutten for Domstolen bestemmer, at såfremt Domstolen giver appellanten medhold, ophæver den den af Retten trufne afgørelse. Domstolen kan i denne forbindelse enten selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse, eller hjemvise den til Retten til afgørelse.

57 Denne sag er ikke er moden til påkendelse i realiteten. Derfor bør sag T-148/98 hjemvises til Retten og afgørelsen om sagens omkostninger bør udsættes.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) Kendelsen afsagt af Retten i Første Instans den 29. september 1999, Evans m.fl. mod Kommissionen (forenede sager T-148/98 og T-162/98), ophæves for så vidt:

— den afviser sag T-148/98

— den forener sagerne T-148/98 og T-162/98

— den fastslår, at det er ufornødent at tage stilling til den i sag T-148/98 fremsatte begæring om fri proces eller de af Power Gen UK plc, National Power plc og British Coal Corporation i samme sag fremsatte interventionsbegæringer

— den pålægger appellanterne i sag T-148/98 at bære deres egne omkostninger og in solidum at betale Kommissionen for De Europæiske Fællesskabers omkostninger i sag T-162/98

— den pålægger appellanten i sag T-162/98 in solidum at betale Kommissionen for De Europæiske Fællesskabers omkostninger i sag T-148/98.

2) Sag T-148/98 hjemvises til Retten i Første Instans med henblik på, at den træffer afgørelse i realiteten.

3) Afgørelsen om omkostningerne i sag T-148/98 udsættes.

Macken Gulmann Puissochet

Schintgen Cunha Rodrigues

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. januar 2002.

R. Grass

Justitssekretær

F. Macken

Formand for Sjette Afdeling